

Για πρώτη φορά στα 100 χρόνια λειτουργίας του νοσοκομείου ανοίγει τις πύλες του στο κοινό Κρυμμένο καταφύγιο γερμανών στρατιωτ

Κατεβαίνουμε με προσοχή τα στενά σκαλιά που οδηγούν στο υπόγειο. Πίσω από την κλειστή πόρτα, κατασκευασμένη από σουηδικό ξύλο, το οποίο έχει αντέξει στη φθορά των 74 χρόνων που έχουν περάσει από πάνω του, κρύβεται μια συγκλονιστική ιστορία. Μόλις ανοίγει, μας τυλίγει μια έντονη μυρωδιά υγρασίας.

Η πόρτα του καταφυγίου, κατασκευασμένη από σουηδικό ξύλο, και συνθήματα γραμμένα στα γερμανικά. Δεξιά υπόγειος διάδρομος.

Της **Νικολέττας Μπούκα**
nikolettaboutou@yahoo.gr

Προχωρώντας στο στενό διάδρομο περνάμε από την αίθουσα αναμονής και καταλήγουμε στον χώρο όπου γίνονταν τα χειρουργεία εκείνης της εποχής. Στους τοίχους του μικρού δωματίου ακόμη διακρίνονται συνθήματα γραμμένα στα γερμανικά, αλλά και ζωγραφίες που έκαναν οι γερμανοί στρατιώτες.

Βρισκόμαστε στο καταφύγιο του νοσοκομείου «Γ. Γεννηματάς» της Θεσσαλονίκης, το οποίο έχτισαν το 1942 οι γερμανοί κατακτητές και το χρησιμοποιούσαν ως νοσοκομείο για να περιθάλπουν τους τραυματίες τους. Είναι χτισμένο από μπeton και πλέγμα σιδήρου και αποτελεί μια γρήγη κατασκευή, αφού μέχρι σήμερα έχει

αντέξει στο χρόνο και μόλις πριν κάποια χρόνια τα σιδερένια τμήματά του άρχισαν να διαβρώνονται. Διαθέτει δύο διόδους διαφυγής, μία που έβγαζε στην αυλή του «Γ. Γεννηματάς» και μία στο κτίριο όπου βρίσκονται σήμερα τα γραφεία της διοίκησης του νοσοκομείου. Εντύπωση, εξάλλου, προκαλεί ότι διέθετε κι έναν μεγάλο υπόγειο διάδρομο που ένωνε το «Γ. Γεννηματάς» με το νοσοκομείο «Άγιος Δημήτριος», ο οποίος με το πέρασμα των χρόνων και την απουσία συντήρησης έφραξε.

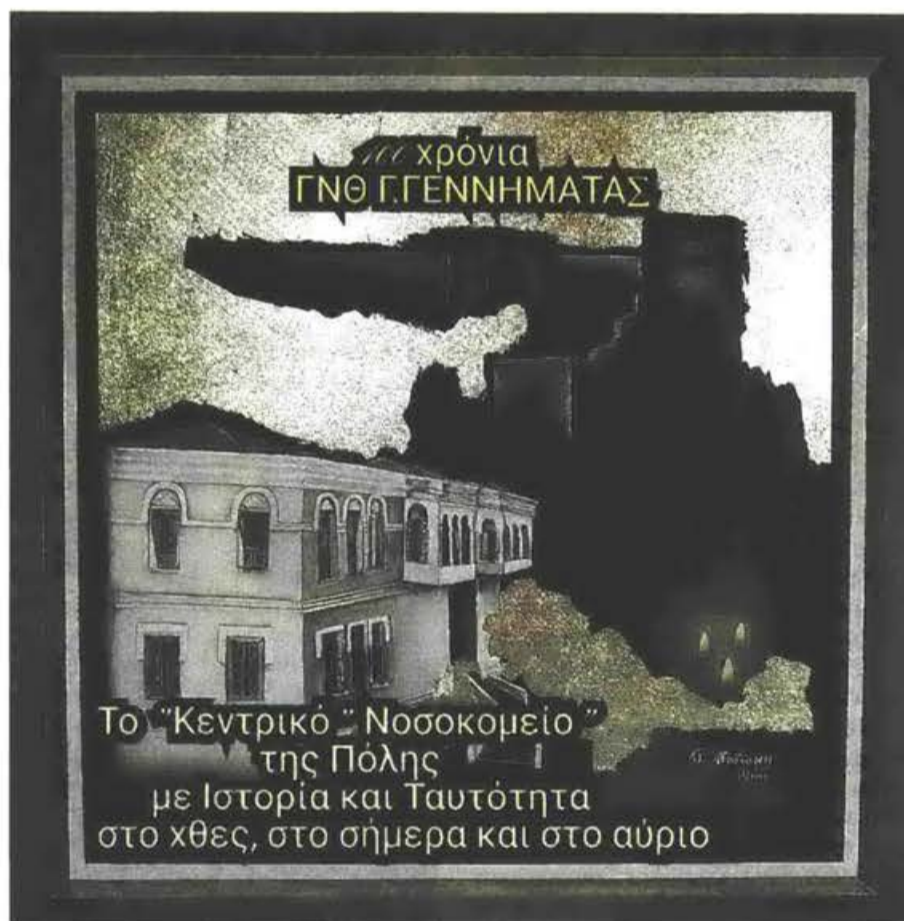
Φεύγοντας οι Γερμανοί κατέστρεψαν σχεδόν τα πάντα, μη θέλοντας να αφήσουν τίποτα όρθιο πίσω τους. Σήμερα το καταφύγιο χρησιμοποιείται ως αρχείο του νοσοκομείου και έχει μείνει να θυμίζει τη δύσκολη περίοδο της Κατοχής.

ΑΝΟΙΓΟΥΝ ΟΙ ΠΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Για πρώτη φορά το καταφύγιο, αλλά και το διατηρητέο κεντρικό κτίριο του «Γ. Γεννηματάς», στα οποία ξεναγήθηκε η «ΜΤΚ», θα ανοίξουν τις πύλες τους στους Θεσσαλονικείς, με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την ίδρυση του νοσοκομείου και με πρωτοβουλία της νέας διοικήτριας, Μελομένης Τσούγκα.

Το ταξίδι στον χρόνο και την πολυετή προσφορά του νοσηλευτικού ιδρύματος στην πόλη θα αρχίσει το επόμενο Σαββατοκύριακο, στις 19 και 20 Νοεμβρίου.

Σε συνεργασία με το Open House Thessaloniki 2016, οι Θεσσαλονικείς από τις 11 το πρωί έως τη 1 μετά το μεσημέρι θα έχουν την ευκαιρία να περιηγηθούν

Η αφίσα της εκδήλωσης είναι δημιουργία της φυσικοθεραπεύτριας, αλλά και ζωγράφου-αγιογράφου, Πολυτίμης Παγώνη.

στους χώρους αυτούς και να θαυμάσουν τα περίτεχνα σκαλιά, την αρχιτεκτονική του κτιρίου, αλλά και το πρωτότυπο «Π» που σχηματίζεται, καθώς το ιστορικό κτί-

ριο αρχικά είχε χτιστεί για να εξυπηρετεί τις ανάγκες της έφιππης τουρκικής σχολής χωροφυλακής. Αποτελούνταν από έναν κεντρικό πυρήνα και δύο πλάγιες πτέρυγες, που άφηναν μεταξύ τους μια μεγάλη αυλή, σχηματίζοντας το περίφημο «Π». Στο ισόγειο βρίσκονταν οι στάβλοι.

Οι εκδηλώσεις για τα 100 χρόνια ζωής του «Γ. Γεννηματάς» θα συνεχιστούν στις 28 Νοεμβρίου, οπότε στις 12.30 το μεσημέρι θα γίνουν τα εγκαίνια της έκθεσης εργαζόμενων του νοσοκομείου που είναι και καλλιτέχνες. Στις 29 και στις 30 Νοεμβρίου, από τις 11 το πρωί έως τη 1 μετά το μεσημέρι, οι πολίτες θα έχουν την ευκαιρία για εκ νέου ανοιχτή επί-

Το 1922, μετά τη μικρασιατική καταστροφή, το νοσοκομείο ανακαινίζεται και εξοπλίζεται με δαπάνες πολλών μεγάλων ευεργετών. Εγκαινιάζεται στις 12 Φεβρουαρίου 1923 με την επωνυμία «Κεντρικό Νοσοκομείο Προσφύγων».

Το σημερινό «Γ. Γεννηματάς» σε αριθμούς

- 272 κλίνες
- 187 γιατροί (ΕΣΥ, πανεπιστημιακοί, ειδικευόμενοι)
- 361 εργαζόμενοι (νοσηλευτικό, τεχνικό, παραϊατρικό, διοικητικό και λοιπό προσωπικό)
- 12.971 νοσηλευθέντες ασθενείς κατά μέσον όρο το χρόνο
- 47.069 ημέρες νοσηλείας
- 39.539 ασθενείς στα τακτικά εξωτερικά ιατρεία
- 63.702 ασθενείς στα επείγοντα
- 4.407 χειρουργικές επεμβάσεις
- Κλινικές που λειτουργούν: παθολογική, παιδιατρική, καρδιολογική, στεφανιαία μονάδα, αγγειοχειρουργική, Β' πανεπιστημιακή χειρουργική, πανεπιστημιακή ορθοπαιδική, πανεπιστημιακή ουρολογική, πανεπιστημιακή παιδοχειρουργική, ΩΡΛ, ΜΕΘ δυναμικότητας εννέα κλινών και μονάδα βραχείας νοσηλείας.

100 χρόνια στο «Γ. Γεννηματάς»

σκεψη στο καταφύγιο και στο ιστορικό κτίριο του νοσοκομείου, ενώ θα γίνει και παρουσίαση του κλινικού, νοσηλευτικού και υποστηρικτικού έργου του «Γ. Γεννηματάς». Η συλλογή των ιστορικών κειμένων και φωτογραφιών για τα 100 χρόνια έγινε από την τομεάρχη Νοσηλευτικής Υπηρεσίας Αναστασία Κουζούχα.

«Το μήνυμα των 100 χρόνων του νοσοκομείου μας είναι ότι η προσφορά του βασίζεται στους ανθρώπους του, στο έμπιστο δυναμικό του. Αυτοί το στήριξαν στην πορεία του όλα αυτά τα χρόνια. Η ψυχή του νοσοκομείου είναι το προσωπικό του. Όλα αυτά τα χρόνια και μέχρι σήμερα το επίκεντρο για μας είναι ο ασθενής», δηλώνει στη «ΜτΚ» η διοικήτρια του «Γ. Γεννηματάς» Μελοπομένη Τσούγκα.

«ΑΝ ΟΙ ΤΟΙΧΟΙ ΜΠΟΡΟΥΣΑΝ ΝΑ ΜΙΛΗΣΟΥΝ...»

Η κορύφωση των δράσεων για τα 100 χρόνια του «Γ. Γεννηματάς» θα γίνει στις 2 Δεκεμβρίου στις 12.30 το μεσημέρι, στο αμφιθέατρο του νοσοκομείου, με τίτλο της εκδήλωσης «Το 'Κεντρικό' νοσοκομείο της πόλης με ιστορία και ταυτότητα στο χθες, στο σήμερα και στο αύριο».

Η αφίσα της εκδήλωσης είναι δημιουργία της φυσικοθεραπεύτριας, αλλά και ζωγράφου-αγιογράφου, Πολυτίμης Παγώνη. Όπως λέει η ίδια, «αν οι τοίχοι μπορούσαν να μιλήσουν, πώς θα περιέγραφαν εκατό χρόνια ανθρώπινου πόνου, αγωνίας, ανασφάλειας, συναισθηματικής

«Το μήνυμα των 100 χρόνων του νοσοκομείου μας είναι ότι η προσφορά του βασίζεται στους ανθρώπους του, στο έμπιστο δυναμικό του. Αυτοί το στήριξαν στην πορεία του όλα αυτά τα χρόνια. Η ψυχή του νοσοκομείου είναι το προσωπικό του. Όλα αυτά τα χρόνια και μέχρι σήμερα το επίκεντρο για μας είναι ο ασθενής», δηλώνει στη «ΜτΚ» η διοικήτρια του «Γ. Γεννηματάς» Μελοπομένη Τσούγκα.

ωρίμανσης μέσα από την απώλεια των πολυτιμότερων αγαθών, αυτών της ζωής και της υγείας; Αναρωτήθηκα ποια χρώματα θα μπορούσαν να αποδώσουν καλύτερα την ένταση αυτής της συναισθηματικής φόρτισης. Ποιο φως θα μπορούσε να φωτίσει καλύτερα την ανακούφιση και την ευγνωμοσύνη που συσσωρεύτηκε όλα αυτά τα χρόνια; Αλλά και ποια προοπτική θα μπορούσε να αποδώσει το με-

γαλείο ψυχής και το απόθεμα δύναμης και θέλησης που δαπανήθηκε σε μια αέναη προσπάθεια στο χρόνο για την επίτευξη ενός και μόνο στόχου, την 'Υγεία'. Όλα τα παραπάνω και η ανάγκη μου όλο αυτό το συναίσθημα να το εκφράσω στον καμβά οδήγησαν στην υλοποίηση αυτού του πίνακα, που έχω την τιμή να επιλεγεί και ως κύριο θέμα της αφίσας των εορταστικών εκδηλώσεων».

Σταθμοί στην ιστορία

Όπως θυμίζει η κ. Τσούγκα, το «Γ. Γεννηματάς» έχει συνδέσει την πορεία του με τη ζωή της Θεσσαλονίκης. Το 1912, με την απελευθέρωσή της, η πόλη μοιάζει με ένα απέραντο νοσοκομείο. Οι τραυματίες από τους πολέμους, οι χιλιάδες προσφύγων και η έξαρση λοιμωδών νοσημάτων συνθέτουν την άσχημη υγειονομική εικόνα της πόλης και δικαιολογούν τη λειτουργία πολλών νοσοκομείων.

Ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (ΕΕΣ) αρχίζει τη δράση του στη Θεσσαλονίκη ανεπίσημα από την αρχή της απελευθέρωσης, επίσημα από το 1915, και στεγάζεται σε κτίριο το οποίο βρίσκεται επί της σημερινής οδού Εθνικής Αμύνης (πρώην Χαμιδιέ). Το κτίριο αυτό είχε κτιστεί για να εξυπηρετεί τις ανάγκες της έφιππης τουρκικής σχολής χωροφυλακής.

Μετά από αίτημα του συνδέσμου κυριών Εθνικής Αμύνης (σύζυγοι της Τριανδρίας Βενιζέλου, Δαγκλή, Κουντουριώτη) το τοπικό συμβούλιο του ΕΕΣ κάνει δεκτή την πρόταση για συνεργασία και την 21η Οκτωβρίου 1916 δημοσιεύεται το επίσημο

διάταγμα περί ιδρύσεως Γ' Στρατιωτικού Νοσοκομείου με την επωνυμία «Νοσοκομείο Ερυθρού Σταυρού», δυναμικότητας 400 κλινών.

Το νοσοκομείο άρχισε να δέχεται ασθενείς στις 17 Φεβρουαρίου 1917. Εκείνη τη χρονιά η Θεσσαλονίκη ζει ένα από τα συγκλονιστικότερα γεγονότα της ιστορίας της: τη μεγάλη πυρκαγιά, που κατακαίει επί 36 ώρες το σημαντικότερο τμήμα του ιστορικού κέντρου. Στον πρώτο χρόνο λειτουργίας του νοσοκομείου νοσηλεύτηκαν 3.060 ασθενείς (παθολογικοί, χειρουργικοί, τραυματίες και πυροπαθείς).

Το 1919, μετά από συνεννόηση του ΕΕΣ και του υπουργείου Υγειονομίας, το νοσοκομείο παραδόθηκε στη Στρατιωτική Υγειονομική Υπηρεσία.

Το 1922, μετά τη μικρασιατική καταστροφή, ανακαινίζεται και εξοπλίζεται με δαπάνες πολλών μεγάλων ευεργετών. Εγκαινιάζεται στις 12 Φεβρουαρίου 1923 με την επωνυμία «Κεντρικό Νοσοκομείο Προσφύγων».

Το 1941 το κτίριο επιτάσσεται από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής και το

νοσοκομείο μεταφέρεται και λειτουργεί έως το 1945 στο Ίδρυμα Αλητόπαιδος στην Καλαμαριά.

Όπως γράφει ο γιατρός Σταύρος Πολυζώιδης, «οι συνθήκες λειτουργίας του ήταν δύσκολες. Η μετάβαση των γιατρών γινόταν με το τραμ μέχρι την τελευταία στάση του Ντεπό και από κει περπατώντας αρκετή ώρα, ανάμεσα από δρομάκια και χωράφια δύσβατα. Η λειτουργία του νοσοκομείου ήταν επίσης δυσχερής λόγω

Ο σεισμός του 1978

Από το 1945 έως το 1952 λειτουργούσε αιματολογικό κέντρο έρευνας ικτεράδους αιμοσφαινουρικού πυρετού και της δρεπανοκυτταρικής αναμίας και το 1949 το πρώτο ακτινολογικό εργαστήριο.

Το 1952 τροποποιείται ο οργανισμός του νοσοκομείου και ιδρύεται το Α' Κέντρο Αιμοδοσίας της Θεσσαλονίκης και της Βόρειας Ελλάδας, το οποίο μεταφέρεται το 1970 στο ΑΧΕΠΑ.

Το 1967 ορίζεται εκπαιδευτικό ίδρυμα και εγκαθίστανται οι πανεπιστημιακές κλινικές. Τη χρονιά αυτή αναπτύσσεται η χειρουργική των περιφερικών αγγείων και αναπτύσσεται το μοναδικό κέντρο Πλαστικής Χειρουργικής στη Βόρεια Ελλάδα.

Το 1978, στον μεγάλο σεισμό, το νοσοκομείο παθαίνει σοβαρές ζημιές και αναστέλλεται η λειτουργία του. Μετά τις απαραίτητες εργασίες υποστήλωσης επαναλειτουργεί το 1980.

Το 1984 παραχωρείται από το διοικητικό συμβούλιο της Ανωτέρας Σχολής Αδελφών Νοσοκόμων οικόπεδο 700 τ.μ. που γειτονεύει με το νοσοκομείο και κτιζονται τα τακτικά εξωτερικά ιατρεία του. Δύο χρόνια αργότερα δωρίζεται και το κτίριο της σχολής, όπου στεγάζονται οι παιδιατρικές κλινικές.

Το 1986 συστήνεται το ΕΣΥ και το νοσοκομείο εντάσσεται σε αυτό.

Στις 6 Ιουνίου 1995 μετονομάζεται σε νομαρχιακό γενικό νοσοκομείο Θεσσαλονίκης «Γ. Γεννηματάς».

Το 2012 διασυνδέεται με το νοσοκομείο «Άγιος Δημήτριος».

Το 2012 διασυνδέεται με το νοσοκομείο «Άγιος Δημήτριος».

ελλείψεως χώρου, υγειονομικού υλικού, φαρμάκων, ηλεκτρικού ρεύματος την ημέρα. Οι εγχειρήσεις και οι ακτινογραφίες αναγκαστικά γίνονταν το βράδυ και οι γιατροί, κυρίως οι βοηθοί, ήταν υποχρεωμένοι να εργάζονται συνεχώς».

Μετά την αποχώρηση των Γερμανών το 1945, το νοσοκομείο επανέρχεται στο παλαιό κτίριο και προσπαθεί να λειτουργήσει κανονικότερα. Οι συνθήκες όμως και εδώ είναι πολύ δύσκολες.